

אַלְדָּנוֹת

לְעֵלְמֵנוּ עֶפֶת

פְּרָשַׁת יִתְרוֹ

בס"ד, אֲדִיּוֹן ק"כ

פְּגִישַׁת הַרְה"ק רַבִּי מֵאִיר מְפָרְמִישְׁלָאן עִם הַגָּאוֹן רַבִּי שְׁלֹמֹה קְלוּגֵר

וַיֵּצֵא מֹשֶׁה לְקִרְאֵת חֲתָנוּ וַיִּשְׁתַּחֲוּ וַיִּשְׁקוּ לוֹ וַיִּשְׁאַלוּ אִישׁ לְרֵעֵהוּ לְשָׁלוֹם וַיִּבְאוּ הָאֵהָלָה (יח, ז).

מִבֵּין גְּאוֹנֵי הַדּוֹר הַמְּפָרְסָמִים נִודְעוּ לְהַרְה"ק רַבִּי מֵאִיר מְפָרְמִישְׁלָאן זִיע"א הַקְּשָׁרִים הָאֲמִיצִים בְּיִתְרָה עִם הַגָּאוֹן הָאֲדִיר רַבִּי שְׁלֹמֹה קְלוּגֵר זִיע"א בְּעַל שְׁאֵלוֹת וַתְּשׁוּבוֹת 'טוֹב טַעַם וְדַעַת' וְעוֹד סְפָרִים לְרַב, רֹאשׁ בֵּית דִּינָה וּמַגִּידָה שֶׁל בְּרוֹד.

בְּעַת הַהֵיא שְׂרוּי הָיָה רַבִּי שְׁלֹמֹה קְלוּגֵר בְּעִצּוֹמָן שֶׁל רְדִיפוֹת קִשּׁוֹת בְּבְרוֹד עִירוֹ, וּבְעִקְבוֹת הַלְּשׁוֹנוֹת וְרִקִּיחַת עֲלִילוֹת עַל יְדֵי הַמְּשִׁפְלִים הַמְּקוֹמִיִּים הַזְּמַן רַבִּי שְׁלֹמֹה לְחִקְרֵי קִשּׁוֹת אֲצֶל הַשְּׁלִטּוֹנוֹת, אֲשֶׁר אַךְ בְּנִסֵּי שָׁמַיִם יֵצֵא מֵהוּ לֹא פִּגְעַתָּה. הַצְּעָתָם שֶׁל נִכְבְּדִים מְקַהֲלֵת בְּרִזְאוֹן אֲשֶׁר הוֹבָאָה לְפָנָיו מְעַטֶּרֶת בְּהַסְכָּמָתָם שֶׁל כְּמָה מַגְדוּלֵי הַדּוֹר לְקַבֵּל עַל עֲצָמוֹ אֶת מְשִׁרַת הַרְבֵּנוֹת בְּעִירָם, נִתְקַבְּלָה אַפּוֹא לְפָנָיו רַבִּי שְׁלֹמֹה כְּפִתַח הַצֶּלֶה שֶׁנִּזְדַּמְּן לוֹ מְשִׁמִּים, וְהוּא מֵהָר לְהַעֲנוֹת לָהּ בְּחַיִּיב. כְּאֲשֶׁר נִודַע הַדְּבָר לְהַרְה"ק מְפָרְמִישְׁלָאן שְׂרַבִּי שְׁלֹמֹה נִעְנָה בְּחַיִּיב לְהַצְעָה וְכִי יֵצֵא לְקַבֵּל אֶת הַרְבֵּנוֹת בְּבְרִזְאוֹן, נִעְנָה וְאָמַר לְמַקְרָבֵיו: מֵאִיר רֹאֶה כִּי רַבִּי שְׁלֹמֹה הֵנוּ מַגִּיד בְּבְרוֹד וְלֹא רַב בְּבְרִזְאוֹן!

קִבְּלַת הַפָּנִים הַנִּלְהַבֵּת לָהּ זָכָה רַבִּי שְׁלֹמֹה בְּבְרִזְאוֹן הַרְקִיעָה עַד שְׁחָקִים. אָף הוּא עֲצָמוֹ חָשׁ הָיָה כְּמִי שֶׁבָּא אֶל הַמְּנוּחָה וְאֵל הַנִּחְלָה וְתִלָּה תְּקוּוֹת מְרֻבּוֹת בְּעִתִּידוֹ בְּעִיר זוֹ. בְּרַם בְּמוֹצָאֵי הַשַּׁבָּת הַשְּׂנִיָּה לְשָׁהוֹתוֹ בְּעִיר, כְּאֲשֶׁר יֵצֵא בְּרַב עִם לְקַדֵּשׁ אֶת הַלְּבָנָה תְּקַפּוּ לְפִתַּע אֶת הַגָּאוֹן כְּאֲבִי רֹאשׁ עִזִּים, אֲשֶׁר הִלְכוּ וּגְבָרוּ מְרַגַּע לְרַגַּע, עַד אֲשֶׁר לֹא יָכוֹל הָיָה עוֹד עֹמֵד וְנִפְּל לְמִשְׁכָּב. בְּבִקְר הַבְּהִלּוֹ טוֹבֵי הַרְּוִפָאִים הַמְּקוֹמִיִּים אֶל מִטָּתוֹ וְכִלְּמָם פֶּה אֶחָד קָבְעוּ כִּי מְדַבֵּר בְּמַחֲלַת טִיפּוּס קָשָׁה אֲשֶׁר הַסְּפוּיִים לְהַנְצֵל הַיְּמִנָה קְלוּשִׁים. תּוֹךְ זְמַן קָצֵר אֲבָד הַגָּאוֹן אֶת

הַכְּרָתוֹ וּמִטַּל הָיָה עַל עֶרְשׂ דָּוִד כְּאֲבָן שְׂאִין לָהּ הוֹפְכִין. חֲרָדָה וַיְגוֹן יָרְדוּ עַל הָעִיר בְּרִזְאוֹן וְאֲנָשֵׁי הָעִיר לְמַגְדוּלָם וְעַד קִטְנָם נֶאֱסָפוּ לְבֵתֵי כְּנִסְיֹת וּלְבֵתֵי מְדַרְשׁוֹת לְשִׁפּוֹ שִׁיחַ וְלַעֲוֹרֵר רַחֲמִים עַל גְּאוֹן הַדּוֹר שֶׁחָלָה בְּעִירָם. הַנְּהַלֵּת הַקְּהֵלָה פִּתְחָה אֶת אוֹצְרוֹתֶיהָ וְשִׁלְחָה שְׁלוּחִים לְהַזְעִיק אֶת גְּדוּלֵי הַרְּוִפָאִים בְּמַדִּינָה לְמִטָּתוֹ שֶׁל הַגָּאוֹן הַחוּלָה. הַשִּׂיא בְּפַעֲלוֹת אֵלוֹ הָיָה עִם הַבְּאָתוֹ שֶׁל גְּדוּל הַרְּוִפָאִים מְלַבּוֹב בֵּירַת הַמַּחֲזוּז. יוֹמִים תְּמִימִים שָׁהָה הַרְּוִפָא אֲצֶל מִטַּת הַגָּאוֹן עַד אֲשֶׁר הִגִּיעַ לְמַסְקָנָה כִּי בְּדַרְךְ הַטֵּבַע אֵין עוֹד כֹּל תְּרוּפָה לְמַחֲלָתוֹ. אֲדַהְכִּי וְהַכִּי הַגִּיעָה הַבְּשׂוּרָה הַמְּרָה גַם לְבְרוֹד וְגַם שָׁם נִתְקַבְּצוּ יְהוּדֵי הָעִיר לְהַרְעִישׁ שָׁמַיִם וְאַרְץ בְּתַפְלוֹת לְרַפּוּאָתוֹ שֶׁל גְּאוֹן הַדּוֹר וּפּוֹסְקוֹ.

בְּיוֹם הָעֲשָׂרִים לְמַחֲלָה הוֹדִיעוּ הַרְּוִפָאִים שֶׁשָּׁהוּ בְּסִמּוֹךְ לְמִטָּתוֹ שֶׁל הַגָּאוֹן, כִּי בְּאֵם בְּיוֹם זֶה לֹא יַחֲוֹל שְׁנוּי לְטוֹבָה הָרִי שֶׁאֲבָדָה כֹּל תְּקוּוֹה. הַמְּתַח וְהַחֲרָדָה בְּבְרִזְאוֹן הִגִּיעוּ לְשִׂיאִים בַּל יִתְאַרוּ. לְפִתַּע הוֹפִיעַ פֶּרֶשׁ יְהוּדִי רְכוּב עַל סוּס בְּשַׁעֲרֵי בֵּיתוֹ שֶׁל הַגָּאוֹן. הוּא נִכְנַס לְחִדְרוֹ שֶׁל הַגָּאוֹן הַחוּלָה וְהוֹדִיעַ לְבְנֵי הַבַּיִת הַנוֹכְחִים כִּי שְׁלִיחַ שְׁלוּחַ הוּא מֵאֵת רַבְּנוֹ הַקְּדוֹשׁ שֶׁבְּפָרְמִישְׁלָאן, וְכִי מִטַּל עָלָיו לְמַסֵּר דְּבַר מֵהַבְּאָזְנוֹ שֶׁל הַגָּאוֹן. תְּשׁוּבָתָם שֶׁל בְּנֵי הַבַּיִת כִּי הַגָּאוֹן חוּלָה וְשָׂרוּי בְּחֶסֶר הַכְּרָה לֹא הַפְּתִיעָה אֶת הַשְּׁלִיחַ כִּלְלֵל, וְנִרְאָה הָיָה כִּי הַמַּצָּב יְדוּעַ לוֹ לְאֲשׁוּרוֹ וְכִי מַצּוּהָ וְעוֹמֵד הוּא בְּדִיוֹק כִּיֻּצַּד עָלָיו לְנַהֵג.

מְשִׁהוֹאִילוֹ הַנוֹכְחִים לְסוּר מְסַבִּיב לְמִטַּת הַחוּלָה נִגַּשׁ הוּא אֶל הַמְּטָה, גָּחַן מֵעַל אֲזֵנוֹ שֶׁל הַגָּאוֹן וְלַחֵשׁ לְתוֹכָהּ אֶת אֲשֶׁר נִצְטָוָה מֵאֵת הַרְה"ק מְפָרְמִישְׁלָאן. רֹאשִׁית, כִּי יִקְבַּל עַל עֲצָמוֹ הַגָּאוֹן לְעֹזֵב תְּכֵף וּמִידָא אֶת בְּרִזְאוֹן וְאֶת רַבְּנוּתָהּ. וְשֵׁנִית, כִּי מִדַּת הַדִּין מִתּוֹחָה עָלָיו בְּשָׁמַיִם מַחֲמַת הַיָּד הַפְּתוּחָה וְהַרְחָבָה שְׁנוּהָג הוּא בְּהַעֲנֵקַת סְמִיכוֹת לְרַבְּנוּת, הַלְּכָךְ שׁוּמָה עָלָיו לְקַבֵּל עַל עֲצָמוֹ גַם זֹאת כִּי מַכָּאן וְאֵילָךְ לֹא יַעֲנִיק עוֹד סְמִיכָה לְשׁוּם אָדָם בְּעוֹלָם. מִיָּד כְּשִׁפְסִים הַשְּׁלִיחַ לְמַסֵּר אֶת דְּבָרוֹ, יֵצֵא וְעָלָה עַל סוּסוֹ וְרָכַב בְּחִזְרָה כְּלַעֲמַת שְׁבָא.

נאות הגאון לצאת לדרך הארפה כדי להפגש עם הרה"ק רבי מאיר. כבואו הפפרה שגר הרבי את משמשו אל בית אכסנייתו של הגאון כדי לשאל לדעתו דעת תורה: מאחר ושניהם אורחים במתא, מי צריך ללכת להקביל את פני רעהו ראשונה. השיב הגאון ואמר, פי לפי ראות עיניו צריך הרבי להקדים להקביל את פניו תחלה. נענה רבי מאיר להוראה ויצא להקביל את פני הגאון באכסנייתו.

לאחר שנתישבו בקש הרה"ק מפרמישלאן לדעת את מקור פסקו של הגאון בקשר להקדמת קבלת הפנים. השיב הגאון כי למד זאת מפסוק מפרש בתורה, שכך נאמר (שמות יח ז): 'ויצא משה לקראת חתנו וישתחו וישק לו וישאלו איש לרעהו לשלום ויבאו האהלה', ופרש רש"י ז"ל: איני יודע מי השתחוה למי, כשהוא אומר איש לרעהו, מי הקרוי איש, זה משה, שנאמר (במדבר יב ג) והאיש משה. הוי אומר פי לא רק שמשה רבנו הקדים לצאת לקראת חותנו, אלא שאף הקדים לשאל בשלומו, ואכן, צריך להבין סבת הדבר, הלא שניהם אורחים שוים היו במדבר. מסתברא, המשיך הגאון ואמר, פי משה רבנו חשב בדעתו, שהו אמת שגם אני הנני אורח במקום, אולם יתרו בא זה עתה ממסע ארץ ומיגע למן מדין הרחוקה ועד הלום, מגיע אפוא להקדים לו 'שלום עליכם' ראשונה.

אף בנידון דידן סים הגאון לפני הרה"ק מפרמישלאן: הגם שגם כבוד מעלתכם אינכם אלא אורח במתא, אולם אתם הגעתם הנה מפרמישלאן הקרובה, ואלו אני הרחקתי נדד מברוד הרחוקה. שורה הדין אפוא להקביל את פני בתחלה

(צנתרות הזהב' ח"ב פרק כה).

לא חלפה שעה ולעת המנחה החלו אגלי זעה ראשונים להופיע על מצחו של הגאון החולה. להתרגשותם של הרופאים לא היה גבול. הוא נצל לחיים, בשרו ברטט ולא ידעו את נפשם מרב השתאות. לא מידנו היתה זאת. התודו הרופאים לפני בני הבית. רק נס משמים היה בעזרו. למחרת עם בקר פקח הגאון את עיניו והפרתו שבה אליו. לבנו רבי חיים יהודה שנצב בסמוך אליו אמר הגאון: דע לה בני כי בצרה גדולה אני, הנני חולה מסכן וזקוק לרחמי שמים מרבים כדי להשאר בחיים. עתה הראתי לדעת כי הרבנות בברזאן איננה בעבורי ולא מאת השם היתה זאת למעני. ובכן הריני נודר ומקבל על עצמי כי כאשר יקימי השם הטוב מחליי אעזב מיד את ברזאן ואת רבנותה ואלכה ואשובה לי אל מקומי הראשון בברוד.

גם משנודע לו כי כבר מנו להם בני ברוד רב אחר תחתיו, לא חזר בו הגאון מהחלטתו וגמר אמר לשוב לברוד כתושב מן המניין ללא כל משרה רבנית שהיא. כעבר ימים לא רבים, משרק מסגל היה לכה, מהר הגאון לעלות על עגלה ולחזר לצמיתות לברוד, למרות שממעמדו הנשגב כפוסק הדור לא נגרע דבר כשם שלא נגרע מאומה מההערצה שהיתה לבני ברוד כלפיו, הרי שתארו הרשמי מני אז שוב לא היה ראש בית הדין כי אם המגיד מברוד.

לאחר שובו ברודה, שגר הגאון אגרת לפרמישלאן. לאחר שקראה רבי מאיר נענה ואמר: חתימתו של המגיד מברוד מוצאת חן בעיני עד מאד. מאיר חפץ אף להפגש עמו פנים אל פנים. שגר רבי מאיר אגרת אל הגאון והביע בה את משאלתו זו, ונמנו וגמרו להועד יחדו בכפר הסמוך לזלוטשוב. למרות שרחוק היה הכפר מילין הרבה מברוד,

שו"ת קתר

חידון אִלְפָּנוֹת - נושא פרסים איזה פסוק בפרשה זו מכיל את המלה "לא" ארבע פעמים?

הפותרים נכונה יכנסו להגרלה אי"ה על סידור מתיבתא מנחה מעריב בהוצאת "עוז והדר". את הפתרונות יש לשלוח אלינו עד ליום שני למספר פקס: 077-470-26-81 או למייל: magdenot@gmail.com נא לכתוב שם, כתובת מדויקת וטלפון. בראש הדף לציין "עבור חידון לנוער".

פתרון החידה וכן שם הזוכה, יפורסמו אי"ה בגליונות הבאים

פתרון החידה - פרשת ויצא:

ש. איפה מוזכר קרח בפרשה זו?
ת. כשיעקב מתאר את מסירותו ללבן, הוא אומר שביום החום אכל אותו ובלילה קרח (בראשית לא, מ).

שם הזוכה בסידור מתיבתא מנחה מעריב בהוצאת "עוז והדר":
פרשת ויצא:
ה' אשר אליאס ת"ת צאנו מבני ברק.

